

РЕЦЕНЗИЯ

от доцент Цветослав Димитров Христов – редовен преподавател към катедра
„Скулптура”, ИФ при НХА

На хабилитационен труд за заемане на академична длъжност „професор“ в катедра
„Скулптура” при НХА, гр. София

Кандидат: доц. д-р Валентин Димитров Господинов.

Определен съм за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на хабилитиран труд във връзка с обявен конкурс за един редовен професор по „Скулптура“ и „Композиция“ за нуждите на катедра „Скулптура“ / „Държавен вестник” - Брой 7 от 24.01.23/, и Заповед на Ректора.

Представеният от доц. д-р Валентин Димитров Господинов комплект материали на електронен носител е в съответствие с Правилника условията и реда за заемане на академична длъжност в НХА гр. София и включва следните документи:

- автобиография в европейски формат
- хабилитационен труд
- списък на приложени документи, удостоверяващи научни интереси и постижения
- наукометрична таблица на кандидата справка от НАЦИД за минимални изисквани точки по групи показатели за различните научни степени и академични длъжности
- авторско издание-каталог

Кратки биографични данни

Валентин Господинов е възпитаник на ВИИИ „Николай Павлович”. И се дипломира през 1992 г. в класа на проф. Любомир Прахов. През 1995 г. е поканен за хоноруван преподавател в НХА, катедра „Скулптура”. Същата година е приет за член на СБХ. През 2008 г. става редовен преподавател по „Скулптура” и „Композиция” в НХА катедра „Скулптура”. През 2015 г. получава образователната степен Доктор в професионално направление 8.2. „Изкуствознание и изобразителни изкуства“ към НХА.

Валентин Господинов усъвършенства професионалните си компетенции и умения през годините, а през 2013 г. е назначен за изпълнителен директор на ХГ „Владимир Димитров – Майстора“ Кюстендил. Извежда с успех редица кураторски проекти свързани с популяризирането на изобразителното изкуство, отбелязани в автобиографията. От приложената творческа биография се забелязва художествено-творческа активност на кандидата, като в информацията за постиженията се отбелязват от 1993 г. до днес множество самостоятелни, съвместни и колективни изложби в страната и чужбина. В творческата биография присъстват също, както участия на кандидата в различни симпозиуми, изложби в страната и чужбина, така и отличия за творческата му дейност като:

2018 Награда за скулптура на Зонална изложба „Струма 2018“ – гр. Кюстендил

2016 Награда за скулптура на Биенале за съвременно българско изобразително изкуство „Приятели на морето 2016“ – гр. Бургас

- 2014 Награда за скулптура на Зонална изложба „Струма 2014“ – гр. Благоевград
- 2010 Номинация от „Национални награди Алианс България за живопис, скулптура и графика“ – София
- 2007 Голямата награда на името на Владимир Димитров – Майстора от Община Кюстендил
- 2003 Първа награда на десетия Интернационален скулптурен симпозиум, Буддузо – Сардиния, Италия
- 1994 Първа награда на конкурса за герб на страната в колектив с Георги Чапкънов и Кирил Гогов
- 1991 Награда за малка пластика, галерия „Дел Белло“, Торонто – Канада

- 2017 Удостоен с почетен знак „Златен век“ – почетен знак на Цар Симеон Велики за принос в развитието на българската култура

Актуалност и целесъобразност на поставените цели и задачи

Доц. д-р Валентин Димитров Господинов представя материали за неговата професионална опитност като художник и академична подготовка. КATALOGO е с текстова част от 13 страници анотация и 62 страници илюстративна част. Представените творби в колекцията за хабилитационен труд са на тема „Ерос и Танатос“. КATALOGO по характер и тема е със качествата на хабилитационен труд. Разработвания проблем за „Прозрачност, на елемента равнина в скулптурата. Пропускане, филтриране, отразяване на светлината“ са изцяло в контекста на конкурса и дават пълната възможност да се преценят неговите качества за преподавател във високите нива на професията. В научно и научно - приложно отношение кандидата е безспорно и достатъчно убедително аргументиран. Впечатляващи са високото ниво компетенции и конкретните задачи разработени по един точен последователен ред.

Искам специално да отбележа заявения и демонстриран вкус на автора към проблеми на формата, не само като технология и „визуалност“, но и към цялата философия на творческия процес, като израз на нова духовност и светоусещане. Ще спомена и темата на докторския му труд със заглавие „Прозрачни и полупрозрачни елементи в скулптурата на XX век“ от 2015 година. Смятам, за удачно такова разширено представяне, имайки предвид целта на конкурса – избор на професор по скулптура и композиция. В този смисъл, подадените работи за конкурса демонстрират едно добро знание в замисъла и изпълнението на творбата – нещо, което безспорно би било от изключителна полза на студентите – в безкрайния избор на изразни средства, които предлага съвременната скулптура. Тезата на автора е, че технологичността е следствие на сложен творчески процес, който се базира на чувство, интуиция, талант, философия и познание. Приложенияния илюстративен материал дава възможност да се онагледят възможности и стилови направления, които автора трактува като единство и симбиоза между плътни и транспарантни елементи в изграждането на формата. Виждаме това изграждане на блокираща плътна равнина с прозирни мрежести материи, които в зависимост от конкретното решение имат различни параметри като плътност,

дебелина, наслоеност. Работите демонстрират доста инженерни и конструктивни елементи, което е нормално за този вид скулптура. Автора е този, който изгражда мярата на единното спокойно възприемане на творбите, без инженерната част да натежи при тяхното възприемане.

Каталога разкрива интелигентността на кандидата и психологизма на творческия подход, като се явява наръчник, пътеводител, математически алгоритъм за постигане на не лесната задача по създаването и сформирването на колекцията от скулптурни творби в хармонична цялост и внушение. Обръщам внимание на представения труд, защото творбите представени в каталога проправят пътя в сложната методология, касаеща абстрактно - конструктивистична област с тясна специфика. Сфера от педагогическата дейност и отговорност, път който Валентин Господинов проправя като професионалист, педагог и художник - скулптор.

Уважаемо жури, бих искал да споделя своето неудобство от това, че членовете на журито се запознават с работите от репродукции, не от пряк контакт, допир, защото когато тези скулптурни произведения са експонирани в изложбено пространство със съответното осветление и членовете на журито усетят обстановката преднамереността на автора, сигурен съм, че въздействието ще е по силно от всякакви думи. Тук трябва да отбележа, че кандидата в годините доказва, че може да изгражда изложби и всяка експозиция се превръща в уникална гледна точка с много дълбоки послания.

1., Мотив I” първата скулптура от представените творби в колекцията за хабилитационен труд на тема „Ерос и Танатос“ са, както следва: материал – дърво, плексиглас; 160-147-35 см Детайл 1.1; Детайл 1.2; Детайл 1.3; Детайл 1.4.

Тук бих си позволил да конкретизирам и да дам свое разшифроване на скулптурната интерпретация. В текста на анотацията на Валентин Господинов цитирам: - тема, закодирана дълбоко в нас с диаметралните си противоположности, безкрай и край, любов и тъга, добро и зло и т.н., и тук става ясно, че тази скулптура е видимия резултат на невидимите вълнения на автора за **Окото на провидението** (или Всевиждащото око Божие). „Тема, която е вълнувала големите мислители, философи, писатели и има проява във всички епохи, култури и религии.”/ц.а./ Но да се върна на авторската интерпретация. Изключително въздестващо пластично решение. Композицията е решена знаково, с внимание в разгънатата хоризонтална част, където дълбоко от съзнанието изниква познанието, философското послание и културата на пластичния език симбиозата между морфология и формология. Зеницата и ириса са решени чрез прозрачни елементи с нюанси на синьото, което при определени ъгли на възприятие частично се застъпват и правят тази сложна стерео екранност.

2. „Мотив II“ – дърво, плексиглас, месинг, стоманена пружина; 230-133-138 см Детайл 2.1; Детайл 2.2; Детайл 2.3 13; Детайл 2.4; Детайл 2.5; Детайл 2.6.

Тази скулптура се качва на високо стъпало в йерархията от колекцията представена от Валентин. Сложна за конкретно тълкуване, не мога да поема риска да отгатна конкретната идея на автора, но при всички случаи е продължение с надграждане на вулнуващата тема на автора за „Армагедон – любовта, войната, изкуплението, неизвестното, страхът...” /ц.а./. А защо да не е друга интерпретация на Всевиждащото око, но с ъгъл на възприятие from the inside outwards /отвътре на вън/. Скулптурата е решена триизмерно, зрителя може да проникне във вътрешността на

скулптурата и да съпреживее субективността на пространството. Пресичането на елементите и тяхното засичане е породено от композиционните решения с разнообразие от цветове гами и нюанси. На увеличението Детайл 2.3 се вижда принципът на обтягане на дългите и тесни триъгълни елементи. Тези пружини са поставени на един от краищата на всеки елемент, позиционирани от различни страни и с необходимия брой навивки в зависимост от неговата дължина. Необходимостта е породена от нуждата за изравняване на натоварването на триъгълните елементи, а и поради различните температурни разширения. Господинов в тази творба изгражда с мярка инженерната част и пластичната част, като търси едно спокойно и хармонично възприемане на цялостта.

3. „Мотив III“ и **4. „Мотив IV“**, ще ги анализирам заедно защото са много близки решени пластично и принципно. **Мотив III** е изпълнена от дърво, плексиглас, желязо, **Мотив IV** е изпълнена от дърво, плексиглас, неръждаема стомана, желязо. Размера на двете скулптури е различен но точно за това е интересното в тях! **Мотив III** се явява като фрагмент на **Мотив IV**. Но това не прави скулптурите по малко достойно и тяхното присъствие, като част от колекцията. В **Мотив III** „прозрачността на плаките е завишена, за да може да се възприема три-четири редовото наслояване, зареждащо работата с много по-голяма плътност на линии и цветове”/ц.а./ Завишенотта на прозрачността на плаките дава възможност за пореден път зрителя да проникне във вътрешността. Зрителя става участник в магичността отразената светлина от плаките и може да открие асоциацията, която автора е използвал от метеорологичното явление което е обичайно за лятна буря придружена от краткотраен интензивен дъжд, когато между небето и земята се осъществява връзка като спуснати хоругви от БОГА. Ако в **Мотив III** зрителя е „вътре” в събитието то в **Мотив IV** зрителя е „извън” събитието. В **Мотив IV** центъра на събитието е подсилено от вертикали. Тази своеобразна колона има изключително знаково значение, която великолепно би стояла в урбанизирана среда.

4. „Мотив V“ – дърво, плексиглас, неръждаема стомана, желязо; 240-34-40 см. **„Мотив V“** - композиционният център, както и цялата творба, е с абсолютно различен заряд. Детайлните кадри отново са насочени към обсъжданото заглавие на темата. Разположението на свързващия елемент отново е неръждаема стомана, но има диаметрално различно послание. „Конструктивните елементи затварят части от сфери и в тях е разработена пространствената цветна решетка“ /ц.а./ Господинов описва начина по който борави с елементите и построява композицията по вертикала. Вертикалата във неговия случай е и подсилване на темата за „Армагедон”, с взривяващ център, който прекъсва вертикалната линия и вътре в „затвореното” пространство е наспъпила тишина. Както вече за пореден път разшифровам текста от аноатацията на реабилитирания труд на Валентин Господинов, цитирам: „...важни фактори за възприемането на произведението са интелигентността на възприемащия изкуство....“. Тук според мен автора акцентира на момента след Армагедон, а именно безкрайността на Вселената, Земята и способността на живота да се възобновява и възпроизвежда!

5. „Мотив VI“ – дърво, плексиглас, неръждаема стомана, желязо; 213-52-41 см. **„Мотив VI“** – „хоризонталният носещ елемент е вид триизмерен екран, в първия случай с цветни, а във втория ахроматични елементи“ /ц.а./ Тази творба за мен лично олицетворява Разпятието! Общия силует е едно голямо „Т“. Автора се спира на една от хипотезите, че кръста на разпятието не кръста, който е наложен в изобразителното изкуство, именно „Т“ образния кръст! И да се върнем към творческата интерпретация, като авторско решение за Разпятието. Хоризонталната „грета” е решена по един изключително вълнуващ начин. И тук отбелязвам дълбокото послание което отправя Автора по един майсторски и интелигентен начин! Хоризонталната грета е един

своеобразен екран който разкрива преживяното от разпнатия и то чрез езика на ефирната форма, като ритъма, аритмичността, паузата, цвета, въздуха, душата и дъха на повествованието! Всичко това вкарано в метална елепсовидна рамка, символизираща оковата. Адмирации!

Господинов има забележителни постижения и в моделирането по натура. Представените портрети на „Елин Пелин“ и „цар Борис III“ по един убедителен начин са доказателствен материал за натрупания опит в моделирането през годините. Портретът е сложен жанр в скулптурата, който през последните 30 години забави своето развитие в национален план но в частност при Валентин Господинов този процес не е засегнал развитието му. Портретът на Елин Пелин е от материал бронз в размер, който е над естествения размер на портретувания съобразен със заданието. Прави впечатление едрината на формата, която е характерна за монументална творба. Това се постига изключително трудно и е резултат от непрекъснатата работа и анализиране на въздействието на светлината върху формата! Степенуването на костна структура с мимически мускули, деликатността на окосмената част, са поставени в една хармонична зависимост и прави портрета впечатляващ със своята изразителност и авторска характеристика. Трябва да се отбележи, че формата е предназначена за особеностите на материала бронз /месинг/ и тук за по силна убедителност в абума можеше да присъства и портретно изображение от автора от материал камък, с една единствена цел зрителя да може да остане още по силно впечатлен от професионалните умения на скулптора, владеещ особеностите на различните трайни материали. Ценно качество, което Валентин Господинов притежава и е ценно за по нататъшната му работа като професор по „Скулптура“ и „Композиция“ за нуждите на катедра „Скулптура“.

Портретът на цар Борис III е уникален по характер и уточнявам, че портрета е моделиран за четири метрова фигура. Принципите на моделиране на тъкъв портрет, в тъкъв размер изисква по различна трактовка на образа. Ракурса на възприятие на зрителя, задължава автора да спазва принципите на моделиране завещани от големите автори на българската монументална скулптура. Ще си позволя да изброя някои от тях:

- Силует, който да е четлив, с ясни фасади
- силно балансирана и синтетична форма
- дълбочина и психологизъм на портретувания, прилика, авторска интерпретация.

Тази аксиома на методологията прави Господинов безкомпромисен в частта преподавател, тъй като НХА запазва и продължава принципа на класическо обучение - традиция завещана от създателите на рисувалното училище.

Кандидатът познава проблемите в катедра „Скулптура“ в ИФ на НХА в теоритично, практично и притежава висока степен на компетенции и задълбочено познава историята на модерната скулптура. Систематизира дейността си на преподавател в състава на катедра „Скулптура“, като популяризира екипната работа. През 2014 година поставя началото на студентски пленер „В духа на Майстора“. Това и други обстоятелства правят Господинов важна част от образователния процес.

Освен преподавателска дейност Валентин Господинов развива активна и ползотворна художествена дейност като изпълнителен директор на ХГ „Владимир Димитров – Майстора“, Кюстендил. Курира изложби на класици, съвременни художници и студентски проекти, инициира възстановяването на националната награда за скулптура на името на Академик Иван Лазаров.

Настоящата рецензия проучва същността и анализира не само доказателствата за научните, практико-пилонните качества и умения в изследователската работа на Валентин Господинов, а и артистично-творческите. Намирам, че представеният хабилитационен труд е носител на приноси и със значимост за теорията и практиката. От направените проучвания, може да кажа, че Господинов защитава по убедителен начин поставените цели в изследването си и допринася за трактуването на пространствената среда разчитайки в основна степен на физичните качества на светлината. Интерпретирането на пространство, среда, форма намират собствен характерен език.

Имам лични впечатления от кандидата, и оставам силно убеден, че е един от съвременните активно мислещи творци, експериментиращ и продуктивен, добър администратор, съвременен творец на световно ниво.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Представения „хабилитационен труд“ съдържа научни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за прилагане на ЗРАСРБ. Представените материали и резултати напълно съответстват на специфичните изисквания с Правилника условията и реда за заемане на академична длъжност „Професор“ в НХА и приложение на ЗРАСРБ.

Хабилитационният труд показва, че кандидатът доц. д-р Валентин Димитров Господинов, притежава задълбочени теоретични знания и професионални способности по научна специалност „Изкуствознание и изобразителни изкуства“ като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване на високо ниво.

Поради горе изложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за хабилитационния труд и **предлагам на Научното жури да присъди** академичната длъжност „**професор**“ на доц. д-р Валентин Димитров Господинов, по конкурс за професор по област на висше образование 8. Изкуства, професионално направление 8.2. Изобразително изкуство /Изкуствознание и изобразително изкуство – Скулптура/.

21.08.2023 г.

Рецензия: доц. Цветослав Христов